

Tézy pre študijný program

Špeciálna pedagogika a pedagogika mentálne postihnutých

magisterské štúdium špeciálnej pedagogiky a pedagogiky mentálne postihnutých

Obhajoba záverečnej práce
Primárne vzdelávanie v pedagogike mentálne postihnutých - ŠS
Špeciálno-pedagogická diagnostika a prognostika v špeciálnej pedagogike a pedagogike mentálne postihnutých - ŠS
Špeciálne didaktiky predmetov v pedagogike mentálne postihnutých - ŠS
Kompendium špeciálnej pedagogiky a špeciálnopedagogické poradenstvo - ŠS

PRIMÁRNE VZDELÁVANIE V PEDAGOGIKE MENTÁLNE POSTIHNUTÝCH

1. Osobitosti žiaka s mentálnym postihnutím na proces učenia v primárnom vzdelávaní
2. Koncepcia primárneho vzdelávania pre žiakov s mentálnym postihnutím.
3. Konkretizácia obsahu vzdelávania žiakov s mentálnym postihnutím
4. Hľadiská pre výber obsahu primárneho vzdelávania v pedagogike mentálne postihnutých.
5. Otázka kvality života žiakov s mentálnym postihnutím v primárnom vzdelávaní.
6. Obsah vzdelávania vo variante A v špeciálnej základnej škole – učebné osnovy, učebné plány.
7. Obsah vzdelávania v B variante v špeciálnej základnej škole – učebné osnovy, učebné plány.
8. Obsah vzdelávania v C variante v špeciálnej základnej škole – učebné osnovy, učebné plány.
9. Perspektívy rozvoja primárneho vzdelávania jednotlivcov s mentálnym postihnutím v SR.
10. Organizačné formy vyučovania v primárnom vzdelávaní žiakov s mentálnym postihnutím.
11. Didaktické zásady v primárnom vzdelávaní žiakov s mentálnym postihnutím.
12. Vyučovacie metódy v primárnom vzdelávaní žiakov s mentálnym postihnutím.
13. Didaktické pomôcky v primárnom vzdelávaní žiakov s mentálnym postihnutím.
14. Učebnice, pracovné zošity a metodický materiál v primárnom vzdelávaní žiakov s mentálnym postihnutím.
15. Materiálno technické a priestorové zabezpečenie v primárnom vzdelávaní žiakov s mentálnym postihnutím.
16. Príprava učiteľa – špeciálneho pedagóga na edukačný proces v primárnom vzdelávaní žiakov s mentálnym postihnutím.
17. Vzdelávacie oblasti a ich charakteristika v primárnom vzdelávaní žiakov s mentálnym postihnutím.
18. Špecifiká vyučovania predmetov v primárnom vzdelávaní žiakov s mentálnym postihnutím.
19. Medzipredmetové vzťahy a ich využívanie v primárnom vzdelávaní žiakov s mentálnym postihnutím.
20. Praktická škola a jej význam pre žiakov s mentálnym postihnutím. Učebné osnovy, učebné plány, materiálne, personálne zabezpečenie, špecifiká.

Doporučená literatúra:

- BARTOŇOVÁ, Miroslava; BAZALOVÁ, M.; PIPEKOVÁ, M. 2007: Psychopedie. Brno: Paido, 2007. ISBN 978-80-7315-144-7.
- BAZALOVÁ, B. 2014. *Dítě s mentálním postižením a podpora jeho vývoje*. Praha: Portál, 2014, 184 s. ISBN 978-80-262-0693-4.
- BENDOVÁ, P., ZIKL, P. 2011. *Dítě s mentálním postižením ve škole*. Vyd. 1. Praha: Grada Publishing, 2011. 144 s. ISBN 978-80-247-3854-3.
- ORIEŠČIKOVÁ, H. 2020. *Špeciálna pedagogika jednotlivcov s mentálnym postihnutím*. Ružomberok : Verbum, 2020. 167 s. ISBN 978-80-561-0805-5.
- VALENTA, M. et al. 2013. *Psychopedie: [teoretické základy a metodika]*. 5. vyd. Praha: Parta, 2013. 495 s. ISBN 978-80-7320-187-6.
- VALENTA, M. et al. 2018. *Mentální postižení*. 2. vyd. Praha: Grada, 2018. 387 s. ISBN 978-80-271-0378-2.
- Vzdelávací program pre žiakov s mentálnym postihnutím pre primárne vzdelávanie, Vzdelávací program vypracoval Štátny pedagogický ústav. Schválilo Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky dňa 5. 5. 2016 pod číslom 2016-14674/20270:9-10F0

ŠPECIÁLNO PEDAGOGICKÁ DIAGNOSTIKA A PROGNOTIKA V ŠPECIÁLNEJ PEDAGOGIKE A PEDAGOGIKE MENTÁLNE POSTIHNUTÝCH

1. Základné terminologické východiská a charakteristiky špeciálnopedagogickej diagnostiky (definícia základných pojmov, princípy, ciele, typológia špeciálnopedagogickej diagnostiky).
2. Interdisciplinárne aspekty špeciálnopedagogickej diagnostiky (diagnostika v ostatných disciplínach súvisiacich so špeciálnou pedagogikou, ich využitie a význam pre špeciálnopedagogickú diagnostiku).
3. Špeciálnopedagogická diagnostika podľa veku (možnosti špeciálnopedagogickej diagnostiky v období raného veku, predškolského veku, školského veku, dospelosti a staroby).
4. Špeciálnopedagogická diagnostika s ohľadom na druh postihnutia/poruchy (špecifiká špeciálnopedagogickej diagnostiky u jednotlivcov so zrakovým, sluchovým, telesným mentálnym, viacnásobným postihnutím, poruchami autistického spektra, špecifickými vývinovými poruchami učenia, poruchami správania, narušenou komunikačnou schopnosťou).
5. Špeciálnopedagogická diagnostika podľa funkčných oblastí (možnosti a metódy špeciálnopedagogickej diagnostiky v oblasti motoriky, senzoriky, komunikácie, sociability, laterality, kognitívnych schopností a vedomostí, správania).
6. Metódy špeciálnopedagogickej diagnostiky (štandardizované a neštandardizované diagnostické metódy, klinické metódy, testové metódy, charakteristika jednotlivých diagnostických metód, požiadavky na vlastnosti diagnostických metód).
7. Špeciálnopedagogická diagnostika školskej pripravenosti.
8. Diagnostické situácie v špeciálnopedagogickej diagnostike (diagnostika hry a kresby)
9. Diagnostické situácie v špeciálnopedagogickej diagnostike (výchova a vyučovanie, kvalitatívne a vývinové aspekty pri diagnostike v jednotlivých diagnostických situáciách).
10. Determinanty špeciálnopedagogickej diagnostiky (špeciálnopedagogická diagnostika so zameraním na domáce a školské prostredie jednotlivca, kompetencie špeciálneho pedagóga, autodiagnostika a sebareflexia, etické aspekty špeciálnopedagogickej diagnostiky).

Doporučená literatúra:

- PŘINOSILOVÁ, D. 2007. *Diagnostika ve speciální pedagogice*. Brno : Paido, 2007. 178 s. ISBN 978-80-7315-157-7.
- KASTELOVÁ, A., NÉMETH, O. 2014. *Základy špeciálnopedagogickej diagnostiky a základy špeciálnopedagogického poradenstva*. Bratislava : IRIS, 2013. 210 s. ISBN 978-80-89726-01-1.
- KASTELOVÁ, A. 2012. *Diagnostika v špeciálnej pedagogike*. 1. vyd. Bratislava : Sapiencia, 2012. 220 s. ISBN 978-80-89229-24-6.
- KOVÁČOVÁ, B. 2012. Diagnostické a intervenčné kompetencie pedagóga v podpore inkluzívnej edukácie. In: *Osobnosť učiteľky/učiteľa verzus osobnosť dieťaťa*. Zvolen : Spoločnosť pre predškolskú výchovu, 2012. - s. 38-42. - ISBN 978-80-8139-006-7.
- TICHÁ, E. 2008. *Základy špeciálnopedagogickej diagnostiky*. Bratislava: Mabag, 2008. ISBN 978-80-89113-60-6.
- ZELINKOVÁ, O. 2001. *Pedagogická diagnostika a individuální vzdělávací program*. 1.vydanie. Praha: Portál, 2001. ISBN 80-7178-544-X.

1. Vzdelávacia oblasť Jazyk a komunikácia – A variant (Kurikulum výchovno-vzdelávacieho procesu – A variant, metódy, zásady a organizačné formy); B variant (Kurikulum výchovno-vzdelávacieho procesu – B variant, metódy, zásady a organizačné formy); C variant (Kurikulum výchovno-vzdelávacieho procesu – C variant, metódy, zásady a organizačné formy).
2. Vzdelávacia oblasť Matematika a práca s informáciami – A variant (Kurikulum výchovno-vzdelávacieho procesu – A variant, metódy, zásady a organizačné formy); B variant (Kurikulum výchovno-vzdelávacieho procesu – B variant, metódy, zásady a organizačné formy); C variant (Kurikulum výchovno-vzdelávacieho procesu – C variant, metódy, zásady a organizačné formy).
3. Vzdelávacia oblasť Človek a hodnoty – A variant (Kurikulum výchovno-vzdelávacieho procesu – A variant, metódy, zásady a organizačné formy); B variant (Kurikulum výchovno-vzdelávacieho procesu – B variant, metódy, zásady a organizačné formy); C variant (Kurikulum výchovno-vzdelávacieho procesu – C variant, metódy, zásady a organizačné formy).
4. Vzdelávacia oblasť Človek a svet práce – A variant (Kurikulum výchovno-vzdelávacieho procesu – A variant, metódy, zásady a organizačné formy); B variant (Kurikulum výchovno-vzdelávacieho procesu – B variant, metódy, zásady a organizačné formy); C variant (Kurikulum výchovno-vzdelávacieho procesu – C variant, metódy, zásady a organizačné formy).
5. Vzdelávacia oblasť Zdravie a pohyb – A variant (Kurikulum výchovno-vzdelávacieho procesu – A variant, metódy, zásady a organizačné formy); B variant (Kurikulum výchovno-vzdelávacieho procesu – B variant, metódy, zásady a organizačné formy); C variant (Kurikulum výchovno-vzdelávacieho procesu – C variant, metódy, zásady a organizačné formy).
6. Vzdelávacia oblasť Umenie a kultúra – A variant (Kurikulum výchovno-vzdelávacieho procesu – A variant, metódy, zásady a organizačné formy); B variant (Kurikulum výchovno-vzdelávacieho procesu – B variant, metódy, zásady a organizačné formy); C variant (Kurikulum výchovno-vzdelávacieho procesu – C variant, metódy, zásady a organizačné formy).
7. Vzdelávacia oblasť Človek a spoločnosť – A variant (Kurikulum výchovno-vzdelávacieho procesu – A variant, metódy, zásady a organizačné formy); B variant (Kurikulum výchovno-vzdelávacieho procesu – B variant, metódy, zásady a organizačné formy); C variant (Kurikulum výchovno-vzdelávacieho procesu – C variant, metódy, zásady a organizačné formy).
8. Vzdelávacia oblasť Človek a príroda – A variant (Kurikulum výchovno-vzdelávacieho procesu – A variant, metódy, zásady a organizačné formy); B variant (Kurikulum výchovno-vzdelávacieho procesu – B variant, metódy, zásady a organizačné formy); C variant (Kurikulum výchovno-vzdelávacieho procesu – C variant, metódy, zásady a organizačné formy).

Doporučená literatúra:

- BEDNÁŘIKOVÁ, A. 2015. Informačné a komunikačné technológie vo vyučovacom procese žiakov s mentálnym postihnutím. Ružomberok : Verbum : Katolícka univerzita , 2015. 68 s. ISBN 978-80-561-0250-3.
- DVOŘÁKOVÁ, H., ENGELTHARELOVÁ, Z. 2017 Tělesná výchova na 1. stupni základní školy. Praha: UK, Karolinum, 2017, 274 s. ISBN: 978-80-246-3308-4
- HLEBOVÁ, B. 2009. Základy špeciálnej didaktiky slovenského jazyka a literatúry. Prešov : Vydavateľstvo Prešovskej univerzity, 2009. 175 s. ISBN 978-80-806-8958-2.
- HLEBOVÁ, B. a kol. 2016. Vybrané kapitoly zo špeciálnej didaktiky predmetov (pre učiteľov žiakov s mentálnym postihnutím). Prešov : Vydavateľstvo Prešovskej univerzity, 2016. 499 s. ISBN 978-80-555-1644-4.
- KAMENICKÝ, M. 2016. Didaktika matematiky a Špeciálna didaktika matematiky . Ružomberok : Verbum, 2016. 160 s. ISBN 978-80-561-0373-9. ORIEŠČIKOVÁ, H. 2013. Špeciálna didaktika matematiky. Ružomberok : Verbum : Katolícka univerzita, 2013. 191 s. ISBN 978-80-5610-003-5.

- VALENTA, M. et al. 2013. *Psychopedie: [teoretické základy a metodika]*. 5. vyd. Praha: Parta, 2013. 495 s. ISBN 978-80-7320-187-6.
- VALENTA, M. et al. 2018. *Mentální postižení*. 2. vyd. Praha: Grada, 2018. 387 s. ISBN 978-80-271-0378-2.

1. Komprehenzívna rehabilitácia a systém komplexnej podpory človeka (jednotlivé oblasti a formy poradenstva od medicínskeho až po sociálne a ďalšie formy podpory).
2. Špeciálny pedagóg v poradenskom zariadení (odborné poradenstvo, kontrakt, kompetencie, diagnostika, intervencia, konzultácie, osveta a depistáž).
3. Inkluzivita poradenského zariadenia (princípy inklúzie, inkluzívne prostredie a inkluzívne vzdelávanie).
4. Nástroje posudzovania inkluzivity zariadenia (SWOT analýza a Ishikawov diagram).
5. Špeciálny pedagóg ako poradenský pracovník v materskej škole (depistáž, diagnostika a intervencia).
6. Špeciálny pedagóg ako poradenský pracovník v základnej škole (depistáž, diagnostika a intervencia).
7. Špeciálny pedagóg ako poradenský pracovník v strednej škole (depistáž, diagnostika a intervencia).
8. Špeciálny pedagóg ako poradenský pracovník pri práci so seniormi (komunikácia, poradenské stratégie a špecifiká práce so seniormi).
9. Senior so zdravotným znevýhodnením (špecifiká podpory seniora s diabetes mellitus a po cievej mozgovej príhode).
10. Senior s psychickým ochorením (špecifiká podpory seniora s demenciou a Alzheimerovou chorobou).
11. Školský špeciálny pedagóg (kompetencie, úlohy a podporné opatrenia).
12. Inkluzívne vzdelávanie od raného veku (princípy, podmienky a možnosti podpory inkluzívneho vzdelávania).
13. Včasná intervencia a podpora dieťaťa so zdravotným znevýhodnením a jeho rodiny (podmienky včasnej intervencie, centrá včasnej intervencie, systém starostlivosti a podpora rodiny).
14. Vývinovo orientované terapie v poradenskej praxi (vývinovo orientovaná arteterapia, biblioterapia, ergoterapia, dramaterapia a muzikoterapia; charakteristika a možnosti využitia dvoch vybraných vývinovo orientovaných terapií).
15. Zápis dieťaťa do 1. ročníka základnej školy a úloha školského špeciálneho pedagóga (možnosti pedagogickej a špeciálnopedagogickej diagnostiky, Kernov-Jiráskov test, Matějčkov test, KBT a Hetzerov test).
16. Výchovné, psychologické a špeciálnopedagogické poradenstvo a systém špeciálnych výchovných zariadení.

Doporučená literatúra:

- KOVÁČOVÁ, B. 2019. *S inklúziou od raného veku: dieťa s odlišnosťou a jeho vstup do kolektívu*. Bratislava: Reziliencia.
- LECHTA, V. (ed.). 2010. *Základy inkluzívnej pedagogiky: dieťa s postihnutím, narušením a ohrozením vo škole*. Praha: Portál.
- NOVOSAD, L. 2009. *Poradenství pro osoby se zdravotním a sociálním znevýhodněním*. Praha: Portál.
- SLANÁ, M. et al. 2020. *Terapeutické koncepty pomoci vo včasnej intervencii*. Trnava: Trnavská univerzita v Trnave, Fakulta zdravotníctva a sociálnej práce.
- SLOWÍK, J. 2022. *Inkluzivní speciální pedagogika*. Praha: Grada.